

MEMORANDUM

Voortgang 'Zichtbaarheid ontstaan Nederlandse staat'

DATUM	13-6-2022
AAN	Commissie Bestuur, Economie en Middelen
VAN	Gedeputeerde Rob van Muilekom
DOORKIESNUMMER	06-18982141
ONDERWERP	Voortgang 'Zichtbaarheid ontstaan Nederlandse Staat'

Geachte leden van Provinciale Staten,

Dit memo heeft als doel u te informeren over wat er na het gesprek op 27 september 2021 tussen woordvoerders van uw commissie en gedeputeerde Van Muilekom, is gedaan om de zichtbaarheid van het ontstaan van de Nederlandse Staat in Utrecht te verhogen.

Achtergrond

Tijdens de vergadering van Provinciale Staten op 25 september 2019 is de motie 'Zichtbaarheid Ontstaan Nederlandse Staat in Utrecht' aangenomen. In deze motie wordt het college verzocht zich in te zetten om het ontstaan van de Nederlandse Staat meer zichtbaarheid te geven in de stad Utrecht. Naar aanleiding van de Statenbrief 'afhandeling motie zichtbaarheid ontstaan Nederlandse Staat in Utrecht' van 15 mei 2020, heeft u nog een tweetal vervolgvragen gesteld. Naar aanleiding van deze vervolgvragen heb ik op 27 september 2021 met woordvoerders verder gesproken over het onderwerp. In dit gesprek zijn ideeën uitgewisseld over de verschillende manieren waarop de ontstaansgeschiedenis van de Nederlandse Staat onder de aandacht kan worden gebracht. Nadruk werd hierbij gelegd op het thema godsdienstvrijheid, in relatie tot de totstandkoming en inhoud van de Unie van Utrecht. Ook wees u op andere plekken in de provincie die een onderdeel van de ontstaansgeschiedenis zijn, zoals Vianen en Oudewater. In het gesprek heb ik aangegeven dat het onderwerp, het zichtbaar maken van de ontstaansgeschiedenis in Utrecht, voor ons een aandachtspunt blijft. Ik heb aangegeven dat we alert zullen blijven op ontwikkelingen en deze stimuleren en aanjagen, maar dat wij geen initiatieven zullen starten of opdrachten zullen geven als daar geen animo voor is bij de organisaties in de stad.

Recente ontwikkelingen

Sinds het gesprek op 27 september 2022 heeft het erfgoedinitiatief **Utrecht Time Machine** (partnerorganisaties zijn Het Utrechts Archief, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht, Gemeente Utrecht, Historische Vereniging Oud-Utrecht, Museum Catharijne Convent, Kiwanis, Centraal Museum, Utrechts Monumenten Fonds, Utrechts Documentatie Systeem, Sociëteit de Constructieve, DOMunder, Utrechts Geveltekenfonds, RTV Utrecht e.a.) een aanvraag gedaan onder de subsidieregeling 'Publieksbereik van het Utrechts erfgoed'. Zij hebben deze aanvraag gedaan voor het project 'De Unie van Utrecht: samen sterker'. De aanvraag is positief beoordeeld en in december 2021 beschikt. Utrecht Time Machine ontwikkelt in de projectperiode een 'Unie van Utrecht-tour' en interactieve QR-code applicatie, die verbonden is met fysieke QR-code borden op de drie locaties in de provincie, Utrecht, Vianen en Oudewater. Daarbij maken ze een virtuele tour over de Unie van Utrecht, gebruikmakend van verhalen van gebruikers die virtueel kennis maken met de historische impact van de Unie van Utrecht (1579) op (religieuze) tolerantie. Utrecht Time Machine wil met zoveel mogelijk informatie werken die door haar partners (zoals historische verenigingen en archieven) zelf wordt gecreëerd.

De TolerantieCarouse

Utrecht Time Machine heeft in het kader van de inhoud van de Unie van Utrecht en haar relevantie nu, een 'TolerantieCarouse' ontwikkeld. Deze carrousel bevindt zich in een bus – die op verschillende plekken in de provincie kan staan – met daarin twee projectieschermen. Op de schermen in de bus komen achtereenvolgens drie historische figuren aan het woord die in de thema's godsdienstvrijheid, migratie en seksuele vrijheid hun persoonlijke geschiedenis vertellen. Utrecht Time Machine heeft daarbij gekozen voor 'alledaagse' figuren uit de Utrechtse geschiedenis: Maria Ruysch, een katholieke vrouw die vanwege de 'Opstand van de Geuzen' van (Nieuwe)Gein naar Utrecht vluchtte (godsdienstvrijheid), Abraham Aboab kwam als migrant in Maarssen terecht

als een van de weinige Portugese Joden (thema migratie); en de anonieme condoomverkoopster vertelt het verhaal van een preutse stad waar niet altijd ruimte was voor seksuele vrijheid (Utrecht Time Machine linkt dit aan de Utrechtse Sodomieprocessen). Bezoekers aan de carrousel worden vervolgens bevraagd op hun eigen tolerantie op deze thema's. Zij kunnen via hun smartphone reageren op stellingen en zelf stellingen toevoegen, waarop anderen weer kunnen reageren. Dit wordt gefaciliteerd door een bestaande smartphone applicatie ([Polis](#)) die het mogelijk maakt dat gebruikers op hun smartphone ook de input en reacties van anderen zien. Tijdens de Impact Night van de Universiteit Utrecht met het thema "Vrijheid, tolerantie en mensenrechten onder druk?" is de TolerantieCarousel in juni dit jaar voor het eerst uitgetoetst.

Het uiteindelijke doel van deze TolerantieCarousel is om met deze verzameling stellingen en reacties een nieuwe Unie van Utrecht op te stellen in het jaar 2029, wanneer het document haar 450^e-jarige bestaan viert.

In de verwachting dat ik u met dit memo voldoende op de hoogte heb gesteld van de laatste ontwikkelingen, beschouw ik de toezegging als afgedaan.